

Взаємозв'язок захворювань пародонта з психосоматичною патологією у дітей

Організм дитини – це сукупність великої кількості функціональних систем, побудована за принципом багатоланкової та послідовної взаємодії, порушення функціонування однієї з систем неминуче призводить до пошкодження в роботі інших. Патологічний процес будь-якого рівня в організмі змінює взаємодію системи відповідного рівня та середовища, що запускають механізми адаптаційно-компенсаторних реакцій. Особливо складною є взаємодія між процесами пошкодження та компенсації при соматичній патології. Загальносоматичні захворювання у 85 % випадків є супутніми та стимулюють патологічний процес у пародонті. Дані досліджень доводять зв'язок між порушеннями центральної нервової системи та захворюваннями пародонта у дітей. На основі нейрофізіологічних досліджень встановлено порушення функціонального стану ЦНС при захворюваннях пародонта, наприклад підвищення збудливості підкіркових центрів. Порушення судинної регіональної реакції при пародонтиті свідчать про зміну функціонального стану ЦНС, у тому числі вегетативних центрів, що регулюють судинний тонус.

У розвитку та прогресуванні пародонтиту важливу роль відіграють психосоматичні зміни і супутні розлади нейроендокринної регуляції. Однією з перших реакцій на екстремальний вплив є посилення адренергічної регуляції гомеостазу. Надмірна її активація при психомоторному збудженні призводить до розвитку соматичних змін, з яких провідне місце належить вільнорадикальному окисненню.

Встановлена залежність рівня вільнорадикального окиснення та пошкодження тканин при стресі від типу емоційного

реагування, від типологічних особливостей нервової системи, пов'язаних із станом катехоламінергічних систем мозку.

У дітей із психоневрологічними вадами, хворих на хронічний генералізований пародонтит, симпатичні реакції переважають над парасимпатичними, що вказує на місце дисфункції вегетативної нервової системи у формуванні патології пародонта. Вегетативні порушення є однією з найбільш важливих проміжних ланок в реалізації патогенного впливу хронічного емоційного стресу на органи та тканини. Ступінь впливу таких порушень на тканини залежить від щільності їх інервації та кровопостачання. Вазоконстрикція при активації симпатичного відділу вегетативної нервової системи є найбільш вираженою у слизових оболонках. Звідси впливає, що пародонт з його особливостями кровопостачання та інервації є об'єктом стресових ситуацій. При психічному перенавантаженні збудження вищих вегетативних центрів проявляється в надмірній активації вільнорадикального окиснення, що призводить до пошкодження мембран клітин. При різних пошкодженнях нервової системи відмічено прояви нейродистрофії пародонта. І. Агапова, В. С. Іванов показали у своїх дослідженнях, що зміни в клітинах трійчастого вузла нерва зумовлені пародонтитом. При пошкодженні верхнього шийного симпатичного вузла доведено важливе значення вегетативної нервової системи і забезпечення трофіки пародонта.

Погіршення кровопостачання в пародонті перебуває у прямій залежності не тільки від ступеня тяжкості пародонтиту, але й від тяжкості вегетативних та психосоматичних розладів.